

HOAX MAGAZINE

JUNKSCIENCE

Tvivlsomme tidsskrifter – bibliotekernes rolle

Input fra en temadag om Predatory Journals

Et stigende antal forskere bliver kontaktet af tidsskrifter, der tilbyder at publicere videnskabelige artikler i det konkrete tidsskrift mod et gebyr. Nogle af disse tidsskrifter udfører dog ikke de funktioner, der normalt forbindes med et akademisk forlag.

Særligt problematisk er manglende peer review, som er helt centralt i forskningspublicering. Uerfarne forskere fra udviklingslande er i højeste risiko, men også forskere fra i-lande falder for disse såkaldte predatory tidsskrifters overtalelsesmetoder. Tidligere har ganske mange biblioteker brugt den såkaldte Beall's List til at identificere predatory tidsskrifter, men denne liste opdateres ikke længere og selv da den blev det, var den absolut heller ikke uproblematisk.

Denne problematik mødtes 70 deltagere fra en lang række forskellige biblioteker om, for at blive klogere og diskutere emnet, d. 30. august i Odense til en temadag om predatory tidsskrifter, støttet af DEFF.

Forskellige oplæg dannede rammen for diskussionerne. Tove Faber Frandsen, lektor ved Institut for Design og Kommunikation på Syddansk Universitet lagde ud med at beskrive forfatterens motivation for at vælge et givent tidsskrift – herunder de predatory. Herefter fortsatte Stefan Eriksson, lektor i forskningsetik ved Centrum for forsknings- & bioetik ved Uppsala Universitet. Stefan har bl.a. andet publiceret den første omfattende monografi om pub-

liceringsetik, og hans oplæg placerede predatory journals, som en del af en række større tendenser - og beskrev ligeledes problemets størrelse. Oke Gerke, cand.scient.oecon, ph.d., Klinisk Fysiologi og Nuklearmedicin, Odense Universitetshospital fortalte om de overvejelser en forsker gør sig, når et tidsskrift skal vælges, ligesom han kunne illustrere denne proces med egne erfaringer i konkrete projekter. Endelig blev der også lejlighed til at høre om en forholdsvis ny database, der vedligeholder en blacklist og en whitelist. Poul Melchiorsen, Akademisk medarbejder, Aalborg Universitetsbibliotek fortalte om erfaringerne med Cabell's black- and whitelist på Aalborg Universitet.

Oplæggene blev fulgt op af en workshop, der tog udgangspunkt i en konkret case, hvor 8 grupper arbejdede med fire spørgsmål. I arbejdet med casen opsummerede grupperne udvalgte dele af deres overvejelser og i det følgende vil vi forsøge at samle op på gruppernes arbejde.

Hvordan informerer I om predatory journals og forlag?

Predatory journals bliver ofte inddraget i kurser om god forskningspraksis eller anden undervisning af ph.d.-studerende. Derudover finder der en del ad hoc vejledning sted, der inddrager denne problematik. Nogle informerer også via hjemmesiden. Nogle fravælger bevidst at sammenblende open access-vejledning med predatory journals, da det medfører en uheldig sammenblanding.

Hvilke værktøjer/redskaber benytter I til at afgøre, om et forlag/tidsskrift er predatory?

En lang række forskellige værktøjer benyttes til en sådan vurdering.

En del benytter Directory of Open Access Journals (DOAJ), Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA) og BFI-autoritetslisterne som whitelists. Enkelte benytter Beall's list som en blacklist og fortæller desuden, at dette er en liste, der benyttes i flere fagmiljøer.

Andre bruger indeksering i databaser som et redskab til at undersøge om et tidsskrift eller forlag er predatory. I den forbindelse nævnte grupperne citationsdatabaser (WoS og Scopus), Ulrichsweb, Embase, bibliotekets egen A-Z-liste. Endelig foreslås det at undersøge tidsskriftet selv ved at bruge ThinkCheckSubmit eller simpelthen google det for at undersøge ledigheden af forlagets eller tidsskriftets adresse eller hjemmeside.

Hvordan ville I håndtere et ønske om et membership til et forlag / tidsskrift, som måske (måske ikke) er predatory?

Her kom en lang række forskellige bud på banen. En del vil undersøge tidsskriftet selv ved at anvende de førnævnte værktøjer, og nogle vil bede kolleger om hjælp til denne proces (fagreferenter, licensafdelingen eller pure-kontoret). Nogle vil spørge andre institutioner i Danmark, der har

medlemskab om deres argumentation for at indgå i et samarbejde med tidsskriftet/forlaget. Endelig er der nogle grupper, der foreslår at bede personen, der sender ønsket om medlemskab, udføre en evaluering af tidsskriftet/forlaget og derved dokumentere, hvorvidt det er predatory. Omvendt er der også grupper, der netop pointerer, hvor tidskrævende det er for forskere at vurdere tidsskrifterne.

Er der noget I mangler (f.eks. værktøjer, guidelines etc.) i forbindelse med vejledning omkring predatory journals/forlag?

Flere påpegede, at data om predatory journals ikke kobles med f.eks. data i Pure, bibliotekernes tidsskriftslistes, eller når forskerne får dækket deres

udgifter til open access publicering. Derved kan biblioteket komme til at "blåstemple" problematiske tidsskrifter eller forlag. Flere efterspørger mere viden på bibliotekerne særligt i forhold til konkrete værktøjer og en beskrivelse af bibliotekets rolle i problematikken, men også hvordan biblioteket skal agere i de tilfælde, hvor der også er juridiske hensyn at tage. Endelig er der kun et enkelt bibliotek, der tilbyder adgang til Cabell's blacklist og det er et ønske hos flere at få adgang.

Temadagen ridsede omfanget af problemet med predatory tidsskrifter op, og flere sagde undervejs, at det var et større og langt mere komplekst problem end de havde forventet. Dagen gav anledning til at diskutere og dele erfaringer på området ligesom en lang række meget tankevækkende cases blev delt.

Sidst, men ikke mindst, skal der lyde en stor tak fra arrangørerne for en spændende og engageret dag til alle deltagere, oplægsholdere, DEFF og sekretariatet på Syddansk Universitetsbibliotek.